

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับบทนี้ เป็นการนำ เสนอผลการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับผลของ เงิน เพื่อและรายรับรายจ่ายของรัฐบาลที่ใกล้เคียงทั้งของไทยและของต่างประเทศ ตามที่นัก เศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ศึกษาไว้

× งานวิจัยของต่างประเทศ

การศึกษาวิจัยของ Bijan B. Aghevli และ Mohsin S. Khan (1977) ได้ศึกษาไว้ในเรื่อง Inflationary Finance and the Dynamics of Inflation: Indonesia, 1951-72¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองพลวัตของการขาดดุลและกลไกของภาวะเงินเฟ้อภายในขอบเขตระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน โดยอยู่บนแนวความคิดที่ว่า อัตราเงินเฟ้อส่งผลให้รายจ่ายในรูปตัวเงินเพิ่ม เร็วกว่ารายรับ ผลของการขาดดุลงบประมาณที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อให้สูงขึ้น การศึกษาในที่นี้ได้ใช้สมการหลัก 4 สมการ คือ สมการกำหนดการเปลี่ยนแปลงของราคา, สมการรายจ่ายแท้จริงของรัฐบาล, สมการภาษีในรูปตัวเงินและสมการปริมาณเงิน โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี 1951-1972 ของประเทศอินโดนีเซียมาศึกษา ผลของการศึกษาพบว่าขบวนการเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นเองอันสืบเนื่องมาจากการขาดดุลทางการคลัง และการขาดดุลโดยการสร้างเงินได้ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อที่รุนแรงยิ่งขึ้นนั้น แบบจำลองพลวัตที่ใช้นี้สามารถอธิบายภาวะเงินเฟ้อของอินโดนีเซียได้ดีพอควร

¹Bijan B. Aghevli and Mohsin S. Khan, "Inflationary Finance and the Dynamics of Inflation : Indonesia, 1951-72," American Economic Review 67. (June 1977), pp.390-403.

งานวิจัยอันดับต่อมาของ Bijan B. Aghevli และ Mohsin S. Khan (1978) เรื่อง Government Deficits and the Inflationary Process in Developing Countries² การศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มปริมาณเงินและภาวะเงินเฟ้อในประเทศด้อยพัฒนา 4 ประเทศ ได้แก่ บราซิล, โคลัมเบีย, สาธารณรัฐโดมินิกัน และประเทศไทย โดยการศึกษาอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ขณะที่เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นรายจ่ายของรัฐบาลในรูปตัวเงินเพิ่มเร็วกว่ารายรับของรัฐบาล การชดเชยการขาดดุลจะส่งผลให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น ซึ่งจะผลักดันให้ภาวะเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ส่วนสมการที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยสมการทั้งหมดรวม 4 สมการ คือ สมการแรกอธิบายถึงระดับราคาที่ถูกกำหนดโดยปริมาณเงิน สมการที่สอง แสดงรายจ่ายของรัฐบาลที่ถูกกำหนดโดยระดับราคา สมการที่สาม เป็นสมการรายรับที่ถูกกำหนดโดยรายได้ประชาชาติ สมการที่สี่ เป็นสมการเอกลักษณ์ของปริมาณเงิน และสมการสุดท้าย เป็นสมการในเชิงนิยามเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน โดยใช้ข้อมูลในการศึกษาเป็นรายไตรมาสระหว่างปี 1961-1974 ผลของการศึกษาและการทำ Simulation ระดับราคาของทั้ง 4 ประเทศ พบว่า ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นนั้นได้ส่งผลให้รายจ่ายของรัฐบาลในรูปตัวเงินมีการปรับตัวมากกว่ารายรับ ก่อให้เกิดการขาดดุลงบประมาณ การชดเชยการขาดดุลย่อมทำให้ปริมาณเงินเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะเป็นแรงกดดันต่อระดับราคา และระดับราคาที่สูงส่งผลกระทบต่อรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้เกิดการขาดดุลเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้นโยบายขาดดุลทางการคลังมีแนวโน้มสร้างความไร้เสถียรภาพทางด้านราคาได้โดยอัตโนมัติ และผลจากการ Simulation ของระดับราคาพบว่าระดับราคาจากการ Simulate นั้นใกล้เคียงกับระดับราคาจริง ๆ พอสมควร

การศึกษาวิจัยของ Peter S. Heller (1980) ได้นำแนวความคิดของ Aghevli และ Khan มาศึกษาต่อในเรื่อง Impact of Inflation On Fiscal Policy³

²Bijan B. Aghevli and Moshin S.Khan, "Government Deficits and the Inflationary Process in Developing Countries," IMF Staff Paper 25 (September 1978), pp.383-416.

³Peter S. Heller, "Impact of Inflation on Fiscal Policy in Developing Countries," IMF Staff Paper. 27 (December 1980), pp.712-748.

ซึ่งทำการศึกษาจากประเทศด้อยพัฒนา 24 ประเทศ โดยนำมาทดสอบหาความมีนัยยะสำคัญภายใต้ Aghevli-Khan Hypothesis รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศเหล่านี้ ทั้งนี้อยู่บนสมมติฐานการศึกษาที่ว่า อัตราเฉลี่ยของเงินเฟ้อยิ่งเพิ่มสูงขึ้นเท่าใด ความโน้มเอียงของรายจ่ายที่ปรับตัวเร็วกว่ารายรับต่อภาวะเงินเฟ้อจะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น และข้อมูลที่ใช้ศึกษา เป็นข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี 1957-1978 ส่วนสมการที่ใช้ในการศึกษาในที่นี้ประกอบไปด้วย 7 สมการคือ สมการที่หนึ่ง เป็นสมการรายจ่ายของรัฐบาลที่ถูกกำหนดโดยระดับราคา สมการที่สอง เป็นสมการรายรับของรัฐบาลที่ถูกกำหนดโดยรายได้ประชาชาติ สมการที่สาม เป็นสมการแสดงการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายของรัฐบาล อันเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ สมการที่สี่ เป็นสมการแสดงการเปลี่ยนแปลงรายรับของรัฐบาลอันเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ เช่นกัน สมการที่ห้า เป็นสมการรายจ่ายของรัฐบาล เมื่อมีการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ สมการที่หก เป็นสมการรายรับของรัฐบาลที่มีการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ ส่วนสมการสุดท้าย เป็นสมการเชิงนิยามเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน ผลจากการศึกษาปรากฏว่า Aghevli-Khan Hypothesis มีความถูกต้องราว 60 % ของกลุ่มประเทศตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ ส่วนอัตราการปรับตัวของรายจ่ายนั้นจะเร็วกว่ารายรับในกรณีที่มีการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อที่จะเกิดขึ้น สำหรับการศึกษากลุ่มประเทศตัวอย่างพบว่า ประเทศที่มีช่วงอัตราเงินเฟ้อโดยเฉลี่ยในระดับสูงมีค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวสูงกว่าประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยในระดับต่ำ นอกจากนี้ลักษณะการสนองตอบต่อภาวะเงินเฟ้อ ยังอยู่ภายใต้โครงสร้างทางการคลังที่ส่งผลให้รายจ่ายมีการปรับตัวเร็วกว่ารายรับ แต่จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสนองตอบต่อภาวะเงินเฟ้อนั้นไม่ได้เป็นไปโดยอัตโนมัติ เนื่องจากถูกกำหนดโดยอำนาจการตัดสินใจของผู้กำหนดงบประมาณต่อภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้นการตัดสินใจวางแผนด้านงบประมาณภายใต้งบประมาณที่กำหนดจึงต้องพิจารณาถึงอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน ตลอดจนถึงการปรับปรุงให้รายรับและรายจ่ายสอดคล้องกับแรงผลักดันของภาวะเงินเฟ้ออย่างเหมาะสมด้วย

สำหรับบทความของ F. Neumark และ J.W. Goethe ของ Frankfurt/Main

University เรื่อง Effect Of Public Revenue and Expenditure⁴ นั้น ได้วิเคราะห์ผลกระทบของเงิน เพื่อต่อโครงสร้างรายจ่ายและรายรับทั้งที่เป็นภาษีอากร และมีใช้ภาษีของรัฐบาล โดยใช้ตัวอย่างจากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่าเงิน เพื่อส่งผลให้รายรับที่มีใช้ภาษีอากรเพิ่มขึ้น ยกเว้นรายได้จากรัฐวิสาหกิจ เท่านั้นที่ลดลง เนื่องจากต้นทุนที่สูงขึ้น ทางด้านผลกระทบต่อรายรับที่เป็นภาษีอากรนั้น เงิน เพื่อได้ทำให้รายรับเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้า ส่วนภาษีเก็บตามสภาพ (Specific Tax) นั้น รายรับของรัฐบาลจะลดลงอย่างเช่น รัฐบาลสวิส 40 % ของรายรับรัฐบาลได้จากภาษีเก็บตามสภาพ เมื่อเกิดภาวะเงิน เพื่อทำให้รัฐบาลสวิสเสียประโยชน์อย่างมากในขณะที่ภาษีเก็บตามมูลค่า (Ad Valorem Tax) จะเป็นกลาง (neutral) หรือค่าความยืดหยุ่นของภาษีมูลค่าเพิ่มสุทธิของผลผลิต เท่ากับหนึ่ง สำหรับรายจ่ายทางด้านหนี้สาธารณะและอัตราดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายคืนนั้น รัฐบาลซึ่งอยู่ในฐานะลูกหนี้จะได้เปรียบ แต่รายจ่ายในรูปการลงทุนของรัฐแล้วอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ อันเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านโครงสร้างการลงทุนของรัฐเอง แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบของเงิน เพื่อก็ยัง เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐบาลค่อนข้างมาก

จากบทความของ Milton Friedman (1971) เรื่อง Government Revenue from Inflation⁵ นั้น ไม่ได้ใช้ข้อมูลของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ได้วิเคราะห์ เป็น 2 กรณี คือ

-กรณีแรกได้กำหนดรายได้แท้จริง (real income) ให้คงที่และกำหนดให้อุปสงค์ต่อเงิน (Demand for Money) ขึ้นกับระดับราคา, ประชากร, รายได้ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับราคา ผลจากการวิเคราะห์พบว่า อัตราเงิน เพื่อที่ทำให้รายรับของรัฐบาลสูงสุดก็คือ

⁴F. Neumark and J.W. Goethe, "Effects of Inflation on Public Revenue and Expenditure," in Inflation Theory And Anti-Inflation Policy, ed. Erid Leundberg. (London: The Macmillan Press Ltd., 1977), pp. 338-349.

⁵Milton Friedman, "Government Revenue from Inflation," Journal of Political Economy 79 (July-December 1971), pp. 846-856.

อัตราที่ Inflation Elasticity of Demand for Real Balance 'หรือค่าความชัน (slope) ของเส้นอุปสงค์เท่ากับหนึ่ง โดยมีสต็อกของเงินที่แท้จริง (Real Stock of Money) เป็นฐานภาษี (Tax Base) และการเพิ่มขึ้นของราคา (Rate of Price) ที่เพิ่มขึ้นเป็นอัตราภาษี (Rate of Tax)

- ในกรณีที่สอง กำหนดให้อุปสงค์ต่อเงินตรา (Demand for Money) ขึ้นกับรายได้, อัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับราคา, และค่าความชันของอุปสงค์ต่อเงินตรา (Slope of Demand for Money) โดยสมมติให้ค่าความชันของอุปสงค์ต่อเงินตราเป็น 2, 10 และ 20 และค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อเงินตรา เมื่อเทียบกับรายได้ (Income Elasticity) มีค่าเป็น 1 และ 2 ส่วนอัตรารวมเพิ่มของประชากรและรายได้แท้จริงต่อหัวสมมติให้มีอัตราต่าง ๆ กัน เพื่อดูว่าที่ระดับอัตราไหนจะส่งผลให้รายรับจากผลของเงินเพื่อมีค่ามากที่สุด ผลปรากฏว่าที่ระดับอัตราการเพิ่มของประชากรและรายได้แท้จริงต่อหัว เป็นศูนย์ คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ถ้าค่าความชันของอุปสงค์ต่อเงินตรายังลดลง เข้าใกล้ศูนย์มากขึ้น จะทำให้รายรับที่เกิดจากผลของเงินเพื่อมีค่ามากที่สุด นั่นคือถ้าอุปสงค์ต่อเงินตรายังไม่ยืดหยุ่นแล้วอัตราเงินเพื่อยังสูงขึ้นจะส่งผลในรายรับ เพิ่มขึ้นสูงสุด

แต่ เมื่อพิจารณา เปรียบเทียบระหว่างระดับของการเพิ่มปริมาณเงิน เพื่อก่อให้เกิดรายรับสูงสุด (Revenue Maximizing Monetary Growth) ตามกรณีที่สองที่กล่าวมาข้างต้นกับระดับที่เหมาะสมในการเพิ่มปริมาณเงินโดยไม่คำนึงถึงค่าของเงินที่ลดลงจากการถือเงิน (Optimum Monetary Growth) โดยกำหนดให้ระดับของการเพิ่มปริมาณเงิน เพื่อก่อให้เกิดรายรับสูงสุดขึ้นกับค่าความชันของอุปสงค์ต่อเงินตรา (Slope of Demand for Money) ส่วนระดับที่เหมาะสมในการเพิ่มปริมาณเงินโดยไม่คำนึงถึงค่าของเงินที่ลดลงจากการถือเงิน ขึ้นกับอัตราการเพิ่มของประชากร (Population Growth) , อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) , ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (Income Elasticity) และอัตราการเพิ่มของรายได้ที่แท้จริง (Real Income Growth) ถ้าหากระดับที่เหมาะสมในการเพิ่มปริมาณเงินโดยไม่คำนึงถึงค่าของเงินที่ลดลงจากการถือเงิน เป็นระดับที่ทำให้การเพิ่มขึ้นของระดับราคา (rate of price) ลดลงจนเท่ากับอัตราการเพิ่มของผลผลิตที่แท้จริง คือ ไม่มีผลต่อระดับราคาโดยทั่วไปแล้วจะพบว่าระดับของการไม่ปริมาณเงิน เพื่อก่อให้เกิดรายรับสูงสุดจะนำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อได้มากกว่าระดับที่เหมาะสมในการเพิ่มปริมาณเงิน

ทางด้านบทความของ Vito Tanzi (1977) เรื่อง Inflation, Lags in Collection, and the Real Value of Tax Revenue⁶ มีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นว่า

⁶Vito Tanzi, "Inflation, Lags in Collection, and the Real Value of Tax Revenue," IMF Staff Paper 24 (March 1977), pp. 154-167.

ขณะที่อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีอากรมีความสำคัญมาก และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รายรับแท้จริงลดลง นอกเสียจากจะได้รับการชดเชยจากค่าความยืดหยุ่นของระบบภาษีที่สูง สำหรับผลกระทบของความล่าช้าอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ นั้นจะไม่พิจารณา ในการวิเคราะห์ทางทฤษฎี Tanzi ได้แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี คือ

-กรณีแรกได้แบ่งออกเป็น 2 กรณีย่อย คือ

กรณีย่อยที่หนึ่ง กำหนดอัตราเงินเฟ้อมาให้และให้ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของระบบภาษีเท่ากับ 1 เมื่อสิ่งอื่น ๆ คงที่แล้ว หากความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษียาวนาน เงินเฟ้อจะส่งผลให้รายรับภาษีที่แท้จริงที่รัฐได้รับลดลง

กรณีย่อยที่สอง ถ้ากำหนดความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีมาให้โดยที่สิ่งอื่น ๆ คงที่แล้ว อัตราเงินเฟ้อยิ่งสูงรายรับภาษีอากรแท้จริงก็จะต้องลดลง หากสามารถลดความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีลงได้ โดยใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งมีความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บสั้นกว่าแทนภาษีรายได้ (Income Tax) แล้ว รัฐก็จะได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

-สำหรับกรณีที่สอง กำหนดความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีมาให้ และให้ค่าความยืดหยุ่นมากกว่าหนึ่ง ผลปรากฏว่า เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อ รายรับแท้จริงจะลดลงในช่วงแรก แต่ถ้าหากว่าภาวะเงินเฟ้อยังคงดำเนินต่อไปแล้ว รายรับแท้จริงจะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะถ้าความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีสั้นลง และค่าความยืดหยุ่นสูง ระดับรายรับภาษีอากรจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย

ในกรณีตัวอย่างของประเทศอาร์เจนติน่า พบว่า ในช่วงปลายปี 1975 และต้นปี 1976 มีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการบิดเบือนการประมาณค่าความสัมพันธ์ในทางทฤษฎีระหว่างพฤติกรรมของภาษีและราคา เช่นอัตราการผลิตเสี่ยงภาษีสูงขึ้น ความล่าช้าในการชำระภาษีก็มีโทษเบา เป็นต้น กล่าวโดยสรุป ความล่าช้าย่อมมีอยู่ในทางด้านกฎหมาย เพื่อให้ผู้ชำระภาษีมีเวลาคำนวณและเตรียมเงินในการชำระ แต่การลดความล่าช้าทางด้านกฎหมายควรอยู่ในระดับ

ที่เหมาะสม โดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มลดความล่าช้าลงได้ แต่หากมีภาวะเงินเฟ้อข้ามปีการคำนวณชำระภาษีควรปรับตามราคาที่สูงขึ้นด้วย

บทความต่อมาของ Vito Tanzi (1978) คือเรื่อง Inflation, Real Tax Revenue, and the Case for Inflationary Finance: Theory with an Application to Argentina⁷ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเงินเฟ้อและความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรโดยละเอียด ซึ่งใช้ข้อมูลของประเทศอาร์เจนตินาระหว่างปี 1968-1976 มาศึกษา โดยอยู่บนข้อสมมติดังนี้ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงในรายรับภาษีอากร เกิดจากผลของเงินเฟ้อโดยตรงไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงแบบใช้ดุลพินิจ (Discretionary Tax Change)
2. ไม่มีการสร้างเงินโดยธนาคารพาณิชย์
3. การเปลี่ยนแปลงในอุปทานเงิน (Money Supply) เนื่องจากผลของการขาดดุลทางการคลังเท่านั้น
4. การคาดคะเนเงินเฟ้อตรงกับ การเปลี่ยนแปลงของราคาที่เกิดขึ้นจริง
5. ให้ธนาคารกลางชดเชยการขาดดุลงบประมาณอันเนื่องจากผลของเงินเฟ้อ โดยการพิมพ์ธนบัตรเท่านั้น

ผลจากการศึกษาในทางทฤษฎี เมื่อกำหนดขนาดของความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรและอัตราเงินเฟ้อมาให้ จะแยกพิจารณาได้เป็น 3 กรณีคือ

- กรณีที่ 1 รายรับภาษีเงินเฟ้อ (Inflation Tax Revenue) จะสูงสุดเมื่อค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์คือ real balance เท่ากับ 1 หรือเมื่ออัตราเงินเฟ้อคูณด้วยการสนองตอบของอุปสงค์คือ เงินตราที่ขึ้นกับอัตราเงินเฟ้อ (the Sensitivity of Demand for Money with respect to the Rate of Inflation) เท่ากับ 1 นั้นเอง

⁷Vito Tanzi, "Inflation, Real Tax Revenue, and the Case for Inflationary Finance: Theory with an Application to Argentina," IMF Staff Paper 25 (September 1978), pp.417-451.

กรณีที่ 2 รายรับภาษีแท้จริง (Real Tax Revenue) จะสูงสุด เมื่ออัตราเงิน เพื่อ เท่ากับศูนย์

กรณีที่ 3 รายรับรวม (Total Revenue) ซึ่งเป็นผลรวมของภาษีเงิน เพื่อ กับรายรับภาษีแท้จริง จะสูงสุดที่อัตราเงิน เพื่อระดับหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างระดับที่ทำให้รายรับภาษีเงิน เพื่อสูงสุดกับระดับที่อัตราเงิน เพื่อ เท่ากับศูนย์

สำหรับกรณีผลของความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีอากรภายใต้ภาวะเงิน เพื่อ ก็ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่

ปัจจัยอันแรก คือ ความยืดหยุ่นด้านราคาของระบบภาษี (Price Elasticity of Tax System) ถ้าค่าความยืดหยุ่นต่ำ ผลกระทบจากความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีอากรจะยิ่งมีมาก

ปัจจัยที่สอง คือ ภาวะภาษี หรือสัดส่วนของรายรับภาษีอากรต่อรายได้ประชาชาติ หากมีความล่าช้าในขบวนการบริหารการจัด เก็บภาษีอากรแล้วจะส่งผลให้รายรับภาษีอากรรวม (Total Tax Revenue) ลดลงในช่วงเงิน เพื่อ ซึ่งขนาดของการลดลงของรายรับรวมก็ขึ้นกับขนาดของภาวะภาษี

ปัจจัยที่สาม คือ สัดส่วนของอุปทานเงินตราต่อรายได้ประชาชาติ ถ้าสิ่งอื่น ๆ คงที่แล้ว หากสัดส่วนนี้สูงการลดลงในรายรับจากผลของเงิน เพื่อ จะน้อยลง

ปัจจัยที่สี่ ได้แก่ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์คือ Real Balance เมื่อมีการคาดคะเนเงิน เพื่อ ถ้าค่าความยืดหยุ่นสูงจะทำให้สต็อกของเงินแท้จริง (Real Stock of Money) ลดลง ซึ่งทำให้ผลของเงิน เพื่อต่อการขาดดุลงบประมาณมีมากกว่าที่คาดไว้

แต่โดยทั่วไปแล้ว ผลของเงิน เพื่อทำให้รายรับภาษีอากรแท้จริง เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นกับค่าความยืดหยุ่นด้านราคาของระบบภาษี และความจำ เร็ยเติบโตแท้จริงของระบบ เศรษฐกิจด้วย

งานวิจัยของประเทศไทย

สำหรับของประเทศไทยนั้น มีงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ศึกษาด้วยวิธีการเดียวกันกับของ Aghevli และ Khan (1978) ก็คือ วิทยานิพนธ์ของทวีชัย สุเมธีประสิทธิ์ เรื่องการขาดดุลของรัฐบาลและขบวนการเงินเพื่อในไทย⁸ จุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรผันในสมการระยะสั้น เช่น สมการระดับราคา สมการรายจ่ายและรายรับของรัฐบาล สมการปริมาณเงิน และหาค่าการปรับตัวของสมการเหล่านี้ รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผันของแบบจำลองทางการเงินระหว่างปริมาณเงิน ระดับราคา รายจ่ายและรายรับของรัฐบาล และรายได้ซ้ำชาติ เพื่อหาข้อสรุปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังทดสอบสมการของแบบจำลองเพื่อดูว่าจะอธิบายพฤติกรรมของตัวแปรผันในอดีตและปัจจุบันได้ดีเพียงใด โดยอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การขาดดุลของรัฐบาลที่ทาส่วนขาด เศษจากธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดเงินเพื่อขึ้น การศึกษาได้ใช้สมการของ Aghevli และ Khan ทั้ง 5 สมการมาศึกษา โดยได้เพิ่มตัว Dummy Variables เพื่อลดความผันผวนความฤดูกาลของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในที่นี้เป็นข้อมูลรายไตรมาส เริ่มจากไตรมาสที่ 1 ของปี 2504 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี 2521 ผลจากการศึกษาโดยการใช้แบบจำลองพลวัต พบว่า การปรับตัวของรายจ่ายมากกว่ารายรับทำให้เกิดการขาดดุล ปริมาณเงินเพิ่มสูงขึ้นก่อให้เกิดแรงผลักดันต่อระดับราคา ระดับราคาที่สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้งบประมาณต้องขาดดุลมากขึ้นอีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการขาดดุลของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อภาวะเงินเพื่อตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และผลจากการทดสอบโดยการทำ Simulation พบว่าระดับราคาจริงไม่ได้ถูกกำหนดโดยปริมาณเงินอย่างเดียว แต่ถูกกำหนดโดยปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขึ้นราคาน้ำมัน เป็นต้น

วิทยานิพนธ์ของ สุรียน โชติวัฒนะกุล เรื่องผลของภาวะเงินเพื่อต่อภาวะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย⁹ ได้ศึกษาถึงผลของภาวะเงินเพื่อต่อภาวะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

⁸ ทวีชัย สุเมธีประสิทธิ์, "การขาดดุลของรัฐบาลและขบวนการเงินเพื่อในไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 1-61

⁹ สุรียน โชติวัฒนะกุล, "ผลของภาวะเงินเพื่อต่อภาวะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 1-48

ตามระดับชั้นต่าง ๆ และตามสถานภาพทางครอบครัวที่แตกต่างกัน รวมถึงผลของเงิน เพื่อที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้โครงสร้างภาษีอัตราก้าวหน้า เป็น เครื่องมือทาง เศรษฐศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี เป็นครั้งคราว เพื่อลดภาระภาษีส่วน เกินจาก เงิน เพื่อ โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี 2502-2520 ผลการศึกษาพบว่าภาวะเงิน เพื่อที่มีอัตราเงิน เพื่อสูงและ เกิดนาน จะก่อให้เกิดภาระภาษีเงินได้ส่วน เกิน เนื่องจาก เงิน เพื่อมากกว่าภาวะเงิน เพื่อที่มีอัตราเงิน เพื่อต่ำ และ เกิดชั่ว เวลาอันสั้น โดยเฉพาะผู้ที่มีเงินได้ต่ำ และผู้ที่มีผู้พึ่งพามากจะรับภาระภาษีส่วน เกิน เนื่องจาก เงิน เพื่อมากกว่าผู้มีเงิน ได้สูงและผู้ที่มีผู้พึ่งพาน้อย นอกจากนี้ผลของเงิน เพื่อทำให้การใช้โครงสร้างภาษีอัตราก้าวหน้าในการช่วยกระจายรายได้ให้เป็นธรรมมีประสิทธิภาพลดลง แต่โครงสร้างภาษีก้าวหน้าก็สามารถช่วยรักษาเสถียรภาพของราคาหรือช่วยต่อต้านภาวะเงิน เพื่อได้ดี แม้ว่าผู้มีเงิน ได้จะต้องรับภาระภาษีที่สูงขึ้นกว่าเดิม เมื่อภาวะเงิน เพื่อยุติแล้วก็ตาม หากมีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีโดยรัฐบาลในบางปีก็จะมีส่วนช่วยลดภาระภาษีเงินได้ส่วน เกิน เนื่องจาก เงิน เพื่อได้มาก เมื่อการปรับปรุงนั้นกระทำโดยการ เพิ่มส่วนลดที่เป็นอัตราร้อยละต่อเงิน ได้ทั้งประ เหมินกับการลดอัตราภาษีของผู้มีเงินได้ต่ำ

จากรายงานการวิจัยของชม เพลิน จันทร เรื่อง เพ็ญ และรัตนา สายคณิต ในรายงานผลการวิจัยโครงสร้างภาษีของไทยและผลที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ¹⁰ โดยการศึกษาได้พิจารณาโครงสร้างภาษี, ความพยายามของภาษีและความยืดหยุ่นของภาษี ในระหว่างปี 2504-2522 และใช้ฐานภาษีคือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) มาศึกษา เฉพาะทางด้านความยืดหยุ่นของภาษีนั้นได้มีการ เปรียบ เทียบระหว่างค่าความยืดหยุ่นที่ไม่มีการปรับปรุง (Tax Buoyancy) กับค่าความยืดหยุ่นที่มีการปรับปรุง (Tax Elasticity) ผลจากการศึกษาพบว่าโครงสร้างภาษีอากรของไทยมีส่วนช่วยสนับสนุนความจำ เริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ ภาษีที่มีส่วนช่วยในเรื่องนี้สำคัญได้แก่ ภาษีการค้า และภาษีนำ เข้า รองลงมาได้แก่ภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ภาษีเหล่านี้ก็มีผลทำให้การกระจายรายได้เลวลง สำหรับความพยายามทางด้านภาษีนั้น

¹⁰ ชม เพลิน จันทร เรื่อง เพ็ญ และรัตนา สายคณิต. รายงานผลการวิจัย โครงสร้างภาษีของไทยและผลที่มีต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ. (กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) , หน้า 1-220

ยังมีได้มีความพยายามทางด้านภาษีเท่าที่ควรจะเป็น ส่วนความยืดหยุ่นทางด้านภาษีผลปรากฏว่า ค่าความยืดหยุ่นของภาษีที่มีการปรับปรุงไม่แตกต่างจากค่าความยืดหยุ่นของภาษีที่ไม่มีการปรับปรุงเลย และระบบภาษีของไทยเป็นส่วนรวมก็มีความสามารถในการช่วยรักษา เสถียรภาพได้น้อยมาก เพราะค่าความยืดหยุ่นที่มีการปรับปรุงของระบบภาษีสวมสูงกว่า 1 เล็กน้อย แม้ว่าค่าความยืดหยุ่นของภาษีทางตรงจะสูงกว่าภาษีทางอ้อม แต่สัดส่วนของภาษีทางตรงค่อนข้างต่ำ บทบาทในการรักษา เสถียรภาพทาง เศรษฐกิจจึงค่อนข้างต่ำไปด้วย

สรุปผลงานของนัก เศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับผลของ เงิน เพื่อและรายรับรายจ่ายของรัฐบาล

เท่าที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยของนัก เศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ ได้ให้แนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ผลของ เงิน เพื่อและรายรับรายจ่ายของรัฐบาล ในการที่จะใช้ เครื่องมือทางการคลังให้เป็นประโยชน์ต่อการรักษา เสถียรภาพทาง เศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล แม้วางานวิจัยบางชิ้น เช่น เรื่องผลของการขาดดุลทางการคลังที่ก่อให้เกิดเงินเฟ้อนั้นจะเห็นได้ชัดเจนในระบบ เศรษฐกิจแบบปิด (Closed Economy) แต่ในระบบ เศรษฐกิจแบบเปิดจากงานวิจัยของดวงมณี วงศ์ประทีป¹¹ ได้แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐบาลจะส่งผลให้ผลผลิตมวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้น แต่ก็ส่งผลเสียต่อการขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นขณะที่ส่งผลให้ภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ทางด้านบทความของ Friedman เองก็ได้เสนอแนวความคิดในเรื่องภาษีเงินเฟ้อ (Inflation Tax) ซึ่งเป็นแนวความคิดอันหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงระดับรายรับที่เหมาะสมในการก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อน้อยที่สุดแต่ยังขาดการวิเคราะห์ถึงผลของ เงิน เพื่อที่จะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายให้สูงขึ้นด้วยว่ารายรับที่เพิ่มขึ้นจากผลของ เงิน เพื่อและรายรับในรูปภาษีเงินเฟ้อกับรายจ่ายที่ต้องสูงขึ้นจากผลกระทบของ เงิน เฟ้อนั้นอย่างไรนั้นมีผลมากกว่ากัน ถึงแม้ว่างานของ Vito Tanzi จะได้นำเอารายรับภาษีอากรและรายรับ ภาษีเงินเฟ้อ (Inflation Tax) มาพิจารณาร่วมกันก็ตามหากยังขาดการพิจารณาทางด้านรายจ่าย

¹¹Duangmanee Vongpradhip, "Macro-Management of Government Spending," a paper presented at the SIAM Project on Macro-Economic Management of the Thai Economy, Pattaya, 24-25 June 1983.

ของรัฐบาล แต่งานวิจัยของ Peter S. Heller ได้ให้แนวความคิดที่ค่อนข้างสมบูรณ์ถึงผลกระทบของเงิน เพื่อที่กระทบต่อทั้งด้านรายรับและรายจ่าย โดยเฉพาะการพิจารณาถึงการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายต่อภาวะเงินเฟ้อและการคาดคะเนของระดับราคา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวางแผนนโยบายทางการคลัง อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์การปรับตัวต่ออัตราเงินเฟ้อของภาษีแต่ละประเภทที่ Peter S. Heller ศึกษาโดยใช้รายได้ประชาชาติ (GDP) เป็นฐานภาษีทุกประเภทนั้นทำให้เห็นการปรับตัวที่ไม่ชัดเจนนัก ดังนั้นการศึกษาในที่นี้จึงได้มีการเปลี่ยนฐานภาษี เสียใหม่ให้เหมาะสมกับภาษีแต่ละประเภทที่จะกล่าวถึงในบทความต่อไป